

УДК 336.1:352

Фатюха Н.Г.

канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ДОХОДИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Бюджетним кодексом України визначено, що доходи бюджету – це податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ).

Згідно зі ст. 9 Бюджетного кодексу України за джерелами надходження доходи бюджету класифікуються за такими розділами: податкові надходження; неподаткові надходження; доходи від операцій з капіталом; трансферти [1].

Згідно із п. 34 ст. 2 Бюджетного кодексу бюджети місцевого самоврядування разом із бюджетами Автономної Республіки Крим, обласними та районними бюджетами формують місцеві бюджети в Україні.

Склад доходів різних рівнів місцевих бюджетів, зокрема і бюджетів об'єднаних територіальних громад та нормативи зарахування доходів до відповідних бюджетів визначаються статтями 64, 66, 69, 69 1 та 71 Бюджетного кодексу [1].

Значна частина територіальних громад в Україні, маючи право вирішувати питання місцевого самоврядування, неспроможна їх виконувати через брак власних коштів. Фінансова та матеріальна незалежність місцевого самоврядування залежить від їх спроможності самостійно вирішувати визначені функції та завдання місцевого значення за рахунок власних ресурсів.

Реформа децентралізації покликана вирішити проблеми у зміцненні власної фінансової бази територіальних громад. Значні переваги отримали об'єднані територіальні громади, бюджети яких були прирівняні до бюджетів міст обласного значення і районів.

З метою забезпечення ресурсної бази бюджетів об'єднаних територіальних громад для фінансування видаткових повноважень Бюджетним кодексом України визначено особливості формування їх бюджетів (ч. 4 ст. 67 Бюджетного кодексу) [1].

Бюджет об'єднаної територіальної громади (ОТГ) складається із загального та спеціального фондів. Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно

Бюджетним кодексом України та законом про Державний бюджет. Передача коштів між загальним і спеціальним фондами бюджету дозволяється тільки в межах бюджетних призначень шляхом рішення відповідної ради.

У складі бюджету може бути сформований резервний фонд. Акумуляовані в ньому грошові кошти використовують для здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету. Рішення про виділення цих коштів приймають виконавчі органи місцевого самоврядування. По спеціальному фонду окремо виділяються надходження бюджету розвитку.

Відповідно до змін, внесених до Бюджетного Кодексу, об'єднані територіальні громади отримали нові фінансові ресурси та нормативи їхнього зарахування після об'єднання. Основні з них згідно статей 64, 69¹ Бюджетного кодексу: 60 % податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) на власні повноваження; державні субвенції (медична, освітня); право розпоряджатися землями на території об'єднаної територіальної громади [2, с.165–166].

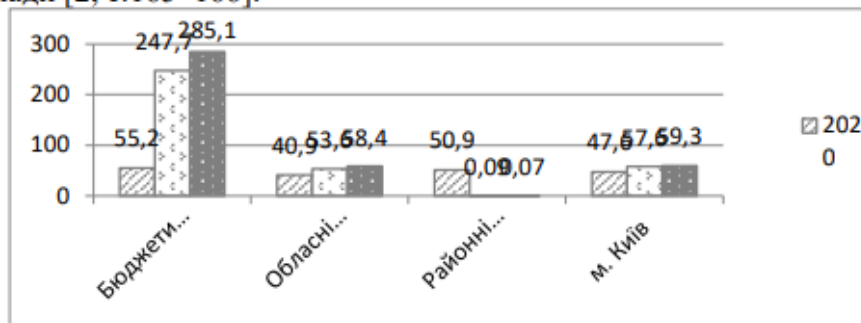

Рисунок 1 Динаміка доходів за видами бюджетів за січень-грудень 2020–2022 років (загальний та спеціальний фонди, без трансфертів та власних надходжень бюджетних установ), млрд.грн. (побудовано за даними [3])

Рисунок 1 демонструє приріст бюджетів територіальних громад, що підтверджує ефективність проведених реформ та результативність на місцевому рівні. Перебравши на себе повноваження районного рівня, територіальні громади показали, що здатні ефективно розпоряджатися та нарощувати отримані фінансові ресурси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. № 2456-VI Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

2. Фінанси об'єднаних територіальних громад: навчальний посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник.– Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 536 с.

3. Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2022 рік. Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/news/16105>.